MAATREGELEN TEGEN VERDERE VERSPREIDING KASTANJEKANKER

Sinds in 2014 in België voor het eerst kastanjekanker werd vastgesteld, worden maatregelen genomen om de verdere verspreiding van deze quarantaine schimmel tegen te gaan. Om producenten en handelaars te vrijwaren volgen FAVV en de sector het mogelijk gevaar goed op en worden de nodige controles uitgevoerd. We zetten alle noodzakelijke informatie over de ziekte en de maatregelen die het FAVV strikt toepast, voor u op een rijtje.

Miet Poppe, consulent AVBS
(bronnen: FAVV, CRAW, ILVO en PCS)

De maatregelen op een rijtje

Cryphonectria parasitica is opgenomen in het KB betreffende de bestrijding van planten en plantaardige producten schadelijke organismen. In geval van vaststelling geldt de meldingsplicht, onafhankelijk van de vindplaats.

Elke vaststelling op planten voor opplant van *Castanea* (kastanje) of *Quercus* (eik), moet onderworpen worden aan uitroeiingsmaatregelen. Om te garanderen dat planten met een plantenpaspoort vrij zijn van aantasting, past het FAVV de voorgeschreven maatregelen strikt toe:

Jaarlijkse inspecties in kwekerijen

- visuele controle van percelen met waardplanten (= *Castanea* en *Quercus*) en hun onmiddellijke omgeving;
- monstername in geval van symptomen.

Maatregelen in geval van besmetting op een perceel in een kwekerij

- zone van 100 meter rond de besmetting afbakenen;
- blokkeren van alle percelen met waardplanten in die 100 m-zone én alle andere percelen met waardplanten van de betrokken kwekerij (deze buiten de 100 m-zone inbegrepen);
- vernietiging van de besmette planten en de waardplanten in een straal van 5 meter daarrond door de betrokken teler;
- inspectie van alle waardplanten buiten percelen in een zone van 100 meter rond de besmetting en monstername indien symptomen;
- geen aflevering van plantenpaspoort voor alle waardplanten van het besmette perceel, voor alle andere percelen met waardplanten van hetzelfde bedrijf en voor alle waardplanten van de percelen in de 100 meter zone;
- waardplanten van het besmette perceel en waardplanten in de 100 m-

KASTANJEKANKER

(Cryphonectria parasitica)

HERKENNING

Deze schimmel veroorzaakt bij volwassen bomen kankergezwellen op de stam en de takken en is voor kastanje meestal dodelijk. Vaak zijn op de afstervende plekken kleine geel-oranje-rode wratjes op de schors terug te vinden. Bij verwijderen van de schors zijn waaiervormige beige verkleuringen en necrotische plekken te zien. Op jonge bomen treedt oranjeverkleuring van de stam op. De boom reageert door vorming van waterloten rond de geïnfecteerde zone. Boven de ziekteplekken sterven de takken af, terwijl die onder de afgestorven plekken weer uitlopen. De bladeren blijven lang zitten nadat de takken zijn afgestorven, zodat zieke bomen van ver te herkennen zijn. In kwekerijen wordt de schimmel vaak ter hoogte van de ent teruggevonden. De schimmel kan bovendien overleven op de schors van dood hout, zoals bv. op staken van afsluitingen in kastanjehout.

LEVENSCYCLUS

Cryphonectria parasitica is een zakjeszwam (ascomyceet) die zijn waardplant infecteert via verwondingen in het hout veroorzaakt door scheuren, barsten of insecten. De schimmel produceert twee types sporen uit de oranje-rode wratjes op de schors, nl. conidiën (ongeslachtelijke sporen) en ascosporen (geslachtelijke sporen).

De ongeslachtelijke sporen worden van mei tot juli geproduceerd. Ze worden over korte afstand via regen verspreid en over langere afstand via insecten en vogels.

De geslachtelijke sporen ontstaan tussen april en oktober en kunnen met de wind wel kilometers ver geraken, maar worden zelden gevormd.

OORSPRONG

Cryphonectria parasitica (kastanjekanker) is een schimmel van oorsprong uit Azië. Deze werd op het einde van de 19e eeuw geïntroduceerd in de USA. In 1938 werd de ziekte in Italië opgemerkt, na invoer van kastanjeplanten uit de USA. De ziekte heeft zich eerst in het zuiden van Europa verspreid (voornamelijk in Frankrijk en Spanje) en is nadien verder noordwaarts teruggevonden (Duitsland, Verenigd Koninkrijk).

In België dateert de eerste vaststelling van december 2014 op kastanjes in een straatbeplanting. In 2015 werden vaststellingen gedaan in laanbeplantingen of openbaar groen in 4 verschillende gemeenten in Vlaanderen. ■

Copyright AVBS

zone kunnen terug plantenpaspoort verkrijgen indien tijdens het daaropvolgende groeiseizoen geen besmetting op het perceel of in de nabije omgeving wordt aangetroffen;
- waardplanten van andere percelen van het bedrijf (buiten 100 meter rond de besmetting) kunnen mits een extra (betalende) inspectie vrijgegeven worden (aflevering van plantenpaspoorten) indien geen symptomen worden vastgesteld.

Opvolging van meldingen in openbaar groen, particulier groen en bos
- controle ter plaatse en monstername in geval van symptomen;
- indien bevestiging van de besmetting: inventarisatie van percelen met waardplanten in een zone van 1 km rond de besmetting;
- inspectie van deze percelen en van de waardplanten in een zone van 100 meter errond en monstername in geval van symptomen;
- In geval van besmetting: aanbeveling om de besmette planten te vernietigen gedurende de winter.

Verantwoordelijkheid als teler

Naast de externe controles die uitgevoerd worden, heeft een teler de verantwoordelijkheid om gezonde planten af te leveren en hiervoor de nodige (preventieve) maatregelen te treffen. Zo wordt er best in de lente aangeplant. Bij voorkeur worden vitale bomen uit ziektevrije gebieden gebruikt en vooraf het plantgoed gecontroleerd aan de entplaats, alsook op wonden, infectiesymptomen en kankers,... .

Tijdens de opplant is het aangewezen dat de teler voldoende inspectie uitvoert tijdens het werken aan de bomen en op het perceel. Snoeien mag pas in het 2de jaar na aanplanting en niet tussen april en oktober (sporenvlucht). Het snoeigereedschap moet regelmatig ontsmet worden (met alcohol en/of in een vlam) en het is aan te raden om per perceel een andere snoeischaar te gebruiken. Zo wordt de kans op besmetting tussen percelen geminimaliseerd. Bij de invoer van stammen, weidepalen,... uit kastanjehout zijn deze het best ontschorst. ■

▲ *Snoeigereedschap moet regelmatig ontsmet of vervangen worden om besmetting met Kastanjekanker te voorkomen.*

Bij vaststelling in de kwekerij is het voor het algemene belang van de sector verplicht dit te melden bij het FAVV. Met verdere vragen hierover, kan u steeds contact opnemen met Miet Poppe, consulent AVBS (0476/60.81.54).